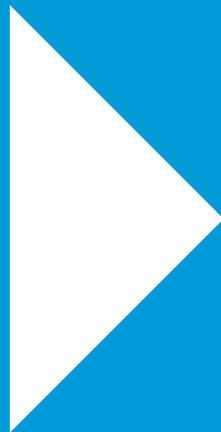

Informatieblad Zwemlocaties

voor gemeenten en exploitanten die een zwemlocatie starten of houden

IK WIL EEN ZWEMLOCATIE BEGINNEN: HOE MOET IK DAT REGELEN EN WAT KAN IK VERWACHTEN?

In vogelvlucht (klik op de tekst voor een toelichting):

- [Wat is een zwemlocatie?](#)
- [Wat komt er kijken bij het beheren van een officiële zwemlocatie door gemeente of exploitant?](#)
  - [Openbare publiekscommunicatie](#)
  - [Groot onderhoud](#)
  - [Toestaan onderzoeken en handhaving](#)
- [Wat zijn de verantwoordelijkheden van de beheerder van een officiële zwemlocatie?](#)
  - [Dagelijks beheer en onderhoud](#)
  - [Groot onderhoud](#)
  - [Toestaan onderzoeken en handhaving](#)
- [Wat moet u doen om een zwemlocatie officieel te maken?](#)
- [Wat zijn risicofactoren voor de fysieke veiligheid van de inrichting?](#)
- [Wat zijn risicofactoren voor de gezondheid van zwemmers?](#)
- [Contact voor hulp, advies of meldingen?](#)
- [Uitleg gebruikte termen en namen](#)

Globaal tijdpad van aanvraag tot officiële zwemlocatie:

Wat is een zwemlocatie?

Een zwemlocatie is oppervlaktewater waar veel mensen regelmatig zwemmen of baden. De regels waar een zwemlocatie aan moet voldoen staan in de Provinciale Verordening (voortvloeiend voort uit de Omgevingswet). Beheerders van de zwemlocatie zijn, samen met de ODZOB en de waterschappen, verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid van de zwemmers en voor een goede waterkwaliteit.

Het gedeelte van het water waar de meeste zwemmers komen, heet de zwemzone. Vaak is de zwemzone afgebakend met een drijflijn. De meeste zwemmers blijven binnen de drijflijn of, als er geen drijflijn is, binnen 50 meter van een strandje, ligweide of vlonder en/of gaan niet dieper dan 1,50 meter. Er gelden regels voor een zwemzone, zoals een honden- en paardenverbod en een verbod op watersporters en vaartuigen. Deze regels worden, afhankelijk van de situatie, per locatie bepaald.

Als het zwemmen wordt aangemoedigd door de aanwezigheid van een strandje, vlonders of andere zwemvoorzieningen, is de beheerder verplicht de procedure te starten om de zwemlocatie officieel aan te wijzen. Als niemand deze verantwoordelijkheid neemt, moet het zwemmen ontmoedigd worden.

Wat komt er kijken bij het beheren van een officiële zwemlocatie door gemeente of exploitant?

Heldere communicatie voor zwemmers

Een officiële zwemlocatie is gemakkelijk te vinden via de website www.zwemwater.nl. Zwemmers zijn verzekerd van schoon en veilig zwemwater. Het waterschap meet regelmatig de waterkwaliteit en de ODZOB doet jaarlijks een veiligheidsonderzoek. Op de website staat de actuele toestand van het zwemwater. Zwemmers vinden ook informatie over de kwaliteit van de

zwemlocatie op de officiële informatieborden die bij de locatie geplaatst worden. De ODZOB is verantwoordelijk voor goede informatie aan het publiek (via de website, informatieborden en de zwemwatertelefoon).

Voor een officiële zwemlocatie gelden een aantal eisen voor de fysieke veiligheid en waterkwaliteit. Het is niet altijd eenvoudig om aan deze eisen te voldoen. Soms zijn maatregelen nodig om de zwemlocatie veilig te maken of de waterkwaliteit te verbeteren. Daar kunnen (hoge) kosten aan verbonden zijn. Er vindt jaarlijks een veiligheidsonderzoek plaats met een omgevingsdienst.

Wat zijn de verantwoordelijkheden van de beheerder van een officiële zwemlocatie?

Dagelijks beheer en onderhoud

De beheerder is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van en rond de zwemlocatie en onderhoudswerkzaamheden om de locatie schoon en veilig te houden. Afhankelijk van de inrichting betekent dit:

- Verwijderen van uitwerpselen van vogels, zwerfvuil en eventuele dode dieren uit de zwemzone, en van het strand, vlonders en ligweiden
- Schoonmaken van toiletten en douches
- Legen van afvalbakken
- Schoonhouden van de informatieborden en zorgen dat deze leesbaar zijn
- Toezichthouden op het naleven van reglementen, bijvoorbeeld het verbod op honden

Groot onderhoud

Afhankelijk van de situatie en het gebruik zal groot onderhoud regelmatig en indien nodig (meestal maandelijks) uitgevoerd moeten worden:

- Egaliseren van strand en zwemzone
- Maaien van de ligweide
- Verwijderen van dood plantenmateriaal aan de waterlijn
- Onderhouden en repareren van drijflijnen, borden, speeltoestellen en overige voorzieningen

Ook moet de beheerder maatregelen nemen om de waterkwaliteit te verbeteren wanneer deze niet goed is. Denk aan het plaatsen van toiletten, het instellen van een hondenverbod of het intensiveren van beheer.

Toestaan onderzoeken en handhaving

De ODZOB komt onregelmatig langs om de veiligheid en hygiëne te beoordelen. Het veiligheidsonderzoek vindt jaarlijks plaats, maar de handhaver kan vaker langskomen.

Ook komt er namens het waterschap regelmatig een laboratoriummedewerker een watermonster nemen om de waterkwaliteit te controleren. Afhankelijk van de waterkwaliteit is dat maandelijks, elke twee weken of na een overschrijding van grenswaarden vaker. Deze instanties zijn wettelijk verplicht deze controles uit te voeren en mogen daarom niet geweigerd worden.

Wat moet u doen om een zwemlocatie officieel te maken?

U kunt het initiatief nemen om een locatie waar veel zwemmers zijn (of gewenst zijn) officieel aan te laten wijzen. Totdat de locatie officieel is aangewezen betaalt de initiatiefnemer de kosten voor waterkwaliteitsbemonstering, het opstellen van een voorlopig zwemwaterprofiel, en eventuele maatregelen om de locatie veilig en schoon te maken.

1. Neem contact op met de ODZOB.
Bespreek met de ODZOB uw plannen, voornemens en vragen. Zij adviseren u over de kansen en knelpunten om uw zwemlocatie officieel aan te wijzen.
2. Neem contact op met het waterschap
Bespreek uw plannen ook met het waterschap. Zij adviseren u over de risicofactoren voor de waterkwaliteit, de metingen die u moet doen en aan welke eisen het voorlopige zwemwaterprofiel moet voldoen.
3. Maak een plan voor het gebruik, inrichting en beheer van uw zwemlocatie.
Gebruik de adviezen van de ODZOB en het waterschap in een plan. In het plan moet staan:
  - Verwachte aantal zwemmers, openingstijden, etc.
  - Overig gebruik zoals watersport, evenementen, etc.
  - Inrichting van zwemzone, strand, ligweide, vlonders, etc.
  - Voorzieningen zoals afvalbakken, toiletten, douches, speeltoestellen, parkeergelegenheid, fietsenstalling, horeca, etc.
  - Dagelijks beheer van zwemzone, strand, toiletten, afvalbakken, etc.
4. Laat de veiligheid van de omgeving rondom het zwemwater beoordelen door de ODZOB, in het zwemseizoen.
5. Laat een erkend laboratorium watermonsters nemen om de waterkwaliteit te beoordelen (minimaal 16 metingen gedurende 2 jaar, met minimaal 6 per zwemseizoen, kosten liggen rond €5000,- voor 2 jaar, exclusief BTW). Minimaal te meten parameters zijn:
  - a. Escherchia coli (volgens NEN-EN-ISO 9308-3)
  - b. Intestinale enterococconen (volgens NEN-EN-ISO 7899-1)

- c. Blauwalgen (volgens landelijk blauwalgenprotocol, bekend bij het laboratorium)

Daarnaast wordt geadviseerd om de volgende parameters te meten:

- d. Doorzicht
  - e. Olie
  - f. Vuil (in water en op strand)
  - g. Zuurgraad
  - h. Temperatuur
  - i. Zuurstof
  - j. Geleidbaarheid
6. Laat een erkend adviesbureau een voorlopig zwemwaterprofiel opstellen nadat 2 jaar lang de waterkwaliteit is bemonsterd (doorlooptijd 2 maanden, bij voorkeur tijdens het zwemseizoen, kosten circa €3-4.000,-, exclusief BTW).
  7. Stuur het voorlopige zwemwaterprofiel naar het waterschap.
  8. Voer de nodige maatregelen uit om de fysieke veiligheid en de waterkwaliteit te verbeteren (kosten afhankelijk van de maatregelen).
  9. Laat de ODZOB de zwemlocatie officieel aanwijzen (elk najaar maakt de ODZOB de lijst met officiële zwemlocaties).
  10. Nadat uw zwemlocatie officieel is, neemt het waterschap de metingen van de waterkwaliteit en de verantwoordelijkheid voor het zwemwaterprofiel (en bijbehorende kosten) van u over.

Wat zijn risicofactoren voor de fysieke veiligheid van de inrichting?

De omgevingsdienst toetst of uw locatie voldoet aan de veiligheidsnormen, zodat zwemmers en baders veilig kunnen recreëren.

De veiligheidsnormen zijn vastgelegd in de Handreiking Fysieke Veiligheid Zwemmers in Oppervlaktewater en bestaan o.a. uit:

- de helling van de waterbodem;
- fysieke scheiding zwemmen en ander gebruik van het water zoals bv. recreatievaart, jetski's, kitesurfers;
- veilige afstand tot de vaargeul;
- wegzakkingsgevaar of zuigende waterbodem;
- aanwezigheid van scherpe objecten;
- publieksinformatie via een plaatselijk zwemwaterinformatiebord.

Wat zijn risicofactoren voor de gezondheid van zwemmers?

Uitwerpselen van mensen en dieren bevatten veel bacteriën. Deze kunnen op verschillende manieren in het water terecht komen. Als er te veel van deze bacteriën in het zwemwater zitten, dan vormt dit een risico voor de gezondheid van zwemmers. Een beheerder kan zelf met een goede inrichting, beheer en onderhoud ervoor zorgen dat de risico's beperkt blijven.

Factoren waar de beheerder invloed op heeft:

- Ongezuiverde lozingen: zorg dat er geen ongezuiverde lozingen van bijvoorbeeld toiletunits in of nabij de zwemzone in het water terecht komen. Sluit deze aan op de riolering en zorg ervoor dat deze gegevens van besteks-ontwerp en maatvoering op kaart staan. Wees alert op foutieve aansluitingen.

- Afstromend wegwater/verhard oppervlak zoals steigers: met afstromend water kunnen uitwerpselen van honden en vogels in het water terecht komen. Zorg ervoor dat het water niet direct in de zwemzone stroomt of verwijder vogelpoep van steigers zonder dat het in het water terecht komt.
- Zwemmers: zwemmers, en met name kleine kinderen, zijn geneigd om in het water te poepen en plassen als er geen (schone) toiletvoorzieningen in de buurt zijn. De zorg voor schone toiletten stimuleert het gebruik van aanwezige toiletten.
- Huisdieren op strand: honden en paarden op het strand en in de zwemzone vormen een risico voor veel bacteriën in het water. Stel een verbod in voor honden en paarden. Mochten er toch uitwerpselen liggen op het strand of de directe omgeving van de zwemzone, verwijder deze dan direct.
- Vogelkolonies: strand en ligweiden zijn aantrekkelijke rustplaatsen voor vogels. Zij poepen dichtbij of in de zwemzone. Probeer vogels te weren. Ligt de zwemlocatie in een beschermd vogelgebied? Verwijder de vogelpoep zonder dat het in het zwemwater terecht komt. In kleine afgesloten wateren met veel watervogels is de kans groot dat het lastig is om voldoende waterkwaliteit te halen.
- Fauna (wild levende dieren), ratten enzovoorts: ook andere dieren kunnen voor overlast van uitwerpselen zorgen. Ratten kunnen daarnaast ook de ziekte van Weil bij zich dragen. Het is daarom van belang om het strand en de zwemzone schoon te houden en afvalbakken af te sluiten, zodat het geen dieren aantrekt.
- Uit- en afspoeling van mest: De meststoffen van terreinen in de buurt van het water kunnen in het water terechtkomen. Bemest een ligweide (bij voorkeur) niet. Kijk ook in de omgeving of er agrarische percelen liggen waar mest het water in kan spoelen.

Als beheerder kunt u niet alle verontreiniging zelf voorkomen. Het betreffende waterschap denkt met u mee als andere factoren in de omgeving de waterkwaliteit negatief beïnvloeden. Bijvoorbeeld als er mest in het water komt vanuit omliggend agrarisch gebied, als boten in de buurt hun onderwatertoilet legen in het water of als een riooloverstort in de buurt is.

Contact voor hulp, advies of meldingen?

Uw aanspreekpunt is de omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB). Deze ODZOB heeft alle officiële zwemlocaties in de provincie Noord-Brabant in haar portefeuille. U kunt bij de ODZOB terecht met al uw vragen over het starten en houden van een officiële zwemlocaties. Indien nodig verwijzen zij u door naar het betreffende waterschap of gemeente. De ODZOB is voor zakelijke contacten te bereiken via een [E-formulier](#) op hun website. Dit formulier kunt u gebruiken voor het:

- melden van bijzonderheden, bv. waterkwaliteit, veiligheid, hygiëne of zwemwaterinformatiebord
- melden van ontvangen klachten van zwemmers en baders
- melden van een verandering van de zwemlocatie of van de inrichting
- melden van een nieuwe potentiële zwemlocatie
- melden van verzoek tot afvoeren zwemlocatie

U kunt de ODZOB ook bereiken via 088-3690369 of zwemwater@odzob.nl. In de extreme situatie dat er acuut gevaar is kan de Milieuklachtcentrale worden gebeld op tel. 073-6812821 (24/7 bereikbaar). Het publiek maakt voor vragen rondom zwemwater gebruik van de zwemwatertelefoon op 073-6808058.

U ziet een van de omgevingsdiensten gedurende het zwemseizoen op uw locatie tijdens het veiligheidsonderzoek of als een handhaver komt om te bekijken of de zwemlocatie veilig en schoon is en regels worden nageleefd.

Uitleg gebruikte termen en namen

- Beheerder: degene die de zwemlocaties onderhoudt. Dit kan een exploitant zijn of een gemeente.
  - Blauwalgen: bacterie die in het water voorkomt en zich vooral vermenvuldigt bij warm weer en voedselrijk water. De bacteriën kunnen zich ophopen bij een strand als de wind ze in die richting blaast. In deze zogenaamde drijfvlagen zitten veel bacteriën. Als je deze bacteriën inslikt, bij het binnenkrijgen van water, dan kun je daar ziek van worden. Je krijgt dan maag- en of darmklachten.
  - Exploitant: een ondernemer die de zwemlocatie beheert vanuit commercieel oogpunt.
  - Fecale bacteriën: Bacteriën die in uitwerpselen zitten van mensen en dieren. Als je deze bacteriën inslikt, bij het binnenkrijgen van water, dan kun je daar ziek van worden. Je krijgt dan maag- en of darmklachten.
  - Fysieke veiligheid: een zwemlocatie is fysiek veilig wanneer iemand weinig tot geen risico loopt om slachtoffer te worden van een ongeval, zoals het oplopen van een verwonding of in het ergste geval verdrinking.
  - Zwemseizoen: in principe is dit van 1 mei tot 1 oktober, maar locaties die bijvoorbeeld alleen in de zomervakantie open zijn kunnen een korter zwemseizoen bespreken met de ODZOB.
  - Zwemlocatie: Een zwemlocatie is een locatie aan oppervlaktewater waar regelmatig zwemmers zijn. Als een zwemlocatie als officiële zwemlocatie is aangewezen door de provincie, dan kunnen zwemmers er veilig gebruik van maken.
- Zwemwaterprofiel: een document waarin de kenmerken van een zwemlocatie zijn beschreven. Daarin staat een analyse van het betreffende watersysteem, hoe de kwaliteit van het zwemwater is, en hoe een beheerder het water schoon kan houden. Voor elke officiële locatie moet een actueel zwemwaterprofiel aanwezig zijn op www.zwemwater.nl.
  - Zwemzone: het gedeelte waar de meeste zwemmers in het water zijn. Meestal is de zwemzone afgebakend met een drijflijn, maar soms ook niet. Dan zeggen we dat de zwemzone tot 1,50 m diep is of tot maximaal 50 meter uit de kant.

HOME

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
www.brabant.nl